

Příslovečné určení času a místa v současné francouzštině: popis, postavení, funkce. Srovnání s češtinou

(FF JU České Budějovice, 2014)

Ve své diplomové práci se Jana Jakešová věnuje analýze příslovečného určení času a místa. Analýzu provádí v kontrastivní perspektivě, přičemž si všímá zejména možnosti postavení příslovečného určení v rámci věty a korelace mezi slovosledem a aktuálním členěním.

Úvodní část práce je věnována vymezení základních pojmů, diplomantka se věnuje zejména syntakticko-sémantickému uchopení příslovečného určení místa a času. Vychází z relevantních zdrojů francouzské a české provenience, které dokáže správně interpretovat a porovnat. Ve shodě s recentními zdroji poukazuje na možné valenční zapojení příslovečného určení, které potom bývá v odborné literatuře terminologicky odlišené, a ve shodě s francouzskou tradicí pojednává o tzv. intrapredikativním a extrapredikativním postavení příslovečného určení.

Podrobně se zabývá možnými morfosyntaktickými typy příslovečného určení místa a času ve francouzštině a v češtině. Tato kapitola je velmi užitečnou syntézou problematiky, je přehledně strukturovaná a má nesporný propedeutický přínos.

Ve vztahu k cílům práce a analýzám prováděným v části praktické postrádám v části úvodní reflexi o aktuálním členění větném a jeho vztahu ke slovosledu. Toto teoretické vyjasnění by diplomantce určitě bylo ku pomoci při určování tematicko-rematického statusu konkrétních výskytů příslovečných určení.

V praktické části analyzuje diplomantka v korpusu InterCorp celkem čtyři adverbia časová a čtyři adverbia místní. Přestože je nasnadě, že k příslušnému výběru diplomantku vedla především omezení praktická (nevyhraněnost a polyfunkčnost předložek uvozujících nominální příslovečná určení času a místa, relativně velký počet různých časových a místních adverbí), bylo by záhodno všechny tyto důvody uvést a jasně sdělit, proč se předmětem výzkumu stala právě tato adverbia.

Nicméně je třeba konstatovat, že konkrétní analýzy jsou kvantitativně obsáhlé. Diplomantka formulovala promyšlené korpusové dotazy, které jí poskytly zajímavý výchozí materiál pro další analýzy.

Jestliže studii můžeme považovat za materiálově bohatou, konkrétní analýzy jsou často pouze mechanické a neberou v úvahu komplexnost faktorů AČV. Diplomantka automaticky přisuzuje postverbální pozici rematický statut. Zdá se, že u velké části příkladů, kde je v češtině jasná tematická preverbální pozice a ve francouzštině pozice postverbální (např. 47/25, 26; 59/20; 78/23; 26) je i ve francouzské verzi adverbium tematické. Nabízí se tedy otázka určení dalších, doplňujících kritérií pro určení AČV. Takovým dalším kritériem (faktorem) jsou syntaktické preference, které ačkoliv nemají blokační charakter (ve smyslu agramatičnosti), přesto působí výrazně prohibitivně a omezují volnost výběru slovosledné pozice. Vzhledem k tomu, že právě tyto výskyty nebyly správně interpretovány, znehodnocuje to shrnující procentuální údaje uvedené na závěr práce.

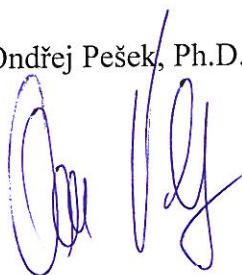
Z hlediska formálního uspořádání bych doporučil přehlednější řazení příkladů, vždy např. podle společného typu (např. ne/korespondence pozice či AČV ve francouzštině a češtině). Způsob řazení, který zvolila diplomantka, je pro čtenáře velmi náročný, neboť je třeba neustále se vracet k úvodní stati.

Přes uvedené připomínky konstatuji, že práce splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích 11. ledna 2015

doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.

vedoucí DP

Handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'O' followed by a vertical line and a flourish.